

Home office je zpět. Chybí pravidla a lidem rostou náklady

O velký návrat na home office žádá firmy a jejich zaměstnance ode dneška vláda. Zároveň se ukazuje, jak loni domácnostem narostly i kvůli práci z domova náklady. Část firem jim sice už přispívá, jasná pravidla pro to ale nejsou. Žádají o ně odbory i lidovci.

Spořicí firmy, chudší domácnosti. Obojí jako důsledek práce z domova, na který ode dneška opět v rámci tvrdšího lockdownu naplno tlačí vláda. S přesnými čísly přišel Energetický regulační úřad. Podle jeho šéfa Stanislava Trávníčka měly loni domácnosti rekordní spotřebu elektřiny za více než dvacet let – víc spotřebovaly naposledy v roce 1996. Lidé byli kvůli pandemii koronaviru více doma a z domova také pracovali.

Významná část firem chce přitom své pracovníky nechat na home officu i do budoucna. Rozbíhá se tak debata o tom, jakým způsobem náklady spojené s prací doma lidem hradit. Část českých společností to sice dělá, ale není to pravidlem. Upozorňují na to odbory, a lidovci dokonce připravili novelu zákoníku práce. Ta by měla dát jasné povinnosti a minulý týden zamířila do sněmovny.

„Apelujeme na naše odborové organizace, aby si prosadily zohlednění nákladů na home office v kolektivních smlouvách. Chceme, aby se firmy, které home office využívají, k věci postavily čelem,“ říká mluvčí Českomoravské konfederace odborových svazů Jana Kašparová.

Přesun práce z kanceláří do domovů je možné pozorovat také na zvýšeném provozu na mobilních sítích. Objem přenesených dat se v nich loni zvýšil o 66 až 71 procent. Provoz v pevných sítích se zvýšil o třetinu až polovinu. Byť důvodem byla nejen omezení související s koronavirovou krizí, ale i celkově rostoucí využití chytrých mobilních telefonů a zlevňování datových tarifů.

HN oslovily s tématem dvacet společností, které patří mezi největší zaměstnavatele v Česku. Při hromadném přechodu na home office loni většina investovala do notebooků či telefonů pro zaměstnance. Část – především operátoři – zajistila pracovníkům bezplatný internet či mobilní tarif. Některé firmy, jako například technologický Avast, proplácení lidem také náklady na pořízení pracovního stolu či kancelářské židle. Jen minimum z oslovených podniků však přímo proplácí náklady na energie. Mezi takové patří například společnost Sazka. Zákoník práce v Česku zatím pravidla práce z domova přímo neřeší.

„Je to nebezpečné téma. Kdyby začali lidé vyžadovat proplácení nákladů spojených s home officem, měla by řada zaměstnavatelů velký problém, protože nemají oporu v zákoně,“ říká generální ředitelka personální agentury ManpowerGroup Jaroslava Rezlerová.

Podle advokátky Petry Sochorové z advokátní kanceláře Havel & Partners by pracovníci měli při sporech o proplácení nákladů na energie nebo internetové připojení velkou šanci na úspěch.

„Zaměstnavatel má povinnost platit pracovníkovi veškeré náklady, které mu v souvislosti s prací vzniknou. To je v zákoníku obecně napsáno už dnes,“ tvrdí Sochorová. Taková povinnost se podle ní vztahuje také na home office.

Podobné je to i v případě, kdy si zaměstnanec během práce z domova například zlomí ruku. Sochorová míní, že by se takový případ pravděpodobně bral jako pracovní úraz, podobně jako je to v situaci, kdy se pracovník zraní třeba na firemním večírku.

Za velký problém požadují odboráři také to, že s přechodem na home office se pro mnoho zaměstnanců stírá rozdíl mezi volnem a pracovní dobou. „Stává se, že zaměstnanci volá nadřizený i večer, kdy už by normálně neměl být v práci. Tento problém se už začíná řešit na celoevropské úrovni,“ popisuje Kašparová.

Europarlament na konci ledna vyzval Evropskou komisi, aby vypracovala návrh předpisu, který má garantovat takzvané právo odpojit se. Lidé pracující z domova by tak měli mít možnost nebýt na příjmu během svého volna.

Na druhou stranu – přestože firmám klesly s přechodem na home office náklady na elektřinu, služební cesty či třeba kávu pro zaměstnance, v některých případech jim náklady naopak vzrostly. Například České podnikatelské pojišťovně, která má 80 procent lidí na home officu, vzrostla spotřeba plynu v její pražské centrále o více než polovinu. „Je to zapříčiněno vypnutou rekuperací tepla a chybějícím topným výkonem lidí a IT techniky v chladných dnech,“ říká mluvčí pojišťovny Renata Čapková.

Změnou zákoníku práce kvůli přechodu na home office se loni začala zabývat řada evropských států. Německo, Španělsko, Rakousko či například Portugalsko loni do zákoníků práce začaly zavádět povinnost kompenzovat zaměstnancům náklady na práci z domu a začaly řešit problematiku úrazů na home officu. V některých případech ale také umožnily zaměstnavatelům kontrolovat, zda jejich lidé doma skutečně jsou a pracují.

V Česku nyní chtějí pravidla pro práci z domova vyjasnit lidovečtí poslanci. Do sněmovny poslali minulý týden novelu zákoníku práce, která mimo jiné zavádí možnost, aby firma mohla zaměstnanci práci z domova nařídit. To aktuálně nejde a home office je dobrovolný. I proto vláda ve svých opatřeních může práci z domova pouze doporučit. Návrh také zavádí právo zaměstnance na sociální kontakt nebo právě na úhradu nákladů spojených s prací z domova.

(Hospodářské noviny)